

มาตรการทางกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยในของเล่นเด็ก LEGAL MEASURES ON SAFETY OF TOYS

อิศรารัตน์ อิศราภรณ์*

Issararat Issaraporn

บทคัดย่อ

ของเล่นเด็กเป็นสินค้าสำหรับเด็กที่มีวัตถุประสงค์เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน ตลอดจนของเล่นช่วยส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ให้เด็กเจริญเติบโตอย่างสมวัย อย่างไรก็ตาม เด็กเป็นกลุ่มผู้บริโภคที่มีละเอียดอ่อนและมีความเสี่ยงภัยที่อาจเกิดอันตรายได้ง่ายและอันตรายต่าง ๆ ย่อมส่งผลกระทบต่อเด็ก ตลอดจนวุฒิภาวะของเด็กเองที่ยังไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือประเมินความเสี่ยงภัยจากของเล่นเด็กได้ด้วยตนเอง ดังนั้น การดูแลความปลอดภัยของผู้ปกครองอาจไม่เพียงพอที่จะป้องกันหรือหลีกเลี่ยงอันตรายได้ทั้งหมด จึงต้องอาศัยมาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลความปลอดภัย เพื่อบรรลัวัตถุประสงค์ในการป้องกันอันตราย แต่ในปัจจุบันมาตรการทางกฎหมายของไทยที่ใช้บังคับในการกำกับดูแลความปลอดภัยในของเล่นเด็กยังไม่สามารถคุ้มครองความปลอดภัยได้ทั้งระบบตั้งแต่กระบวนการออกแบบ การผลิต ภายในประเทศ การนำเข้า และการจัดจำหน่ายในท้องตลาด ดังนั้น จึงจำเป็นต้องศึกษาและพัฒนาให้เป็นกฎหมายเฉพาะที่มีหลักการในเชิงการป้องกันความเสียหายและสามารถกำกับดูแลความปลอดภัยในของเล่นเด็กได้ทั้งระบบ

อย่างไรก็ดี การศึกษาและพิจารณามาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลความปลอดภัยในของเล่นเด็กมุ่งประสงค์จะพิจารณามาตรการกำกับดูแลในเชิงป้องกันก่อนความเสียหายจะเกิดขึ้นเท่านั้น มิได้ศึกษามาตรการในประเด็นการเยียวยาความเสียหายภายหลังการที่ของเล่นเด็กได้ก่อให้เกิดอันตรายต่อเด็กแล้ว ทั้งนี้ แนวทางการศึกษามุ่งศึกษา มาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลความปลอดภัยในของเล่นเด็กตามกฎหมายไทยอันประกอบไปด้วย กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค กฎหมายว่าด้วยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมและกฎเกณฑ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงศึกษากฎหมายระหว่างประเทศ ได้แก่ กฎเกณฑ์แห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยความปลอดภัยในของเล่นเด็ก และกฎหมายต่างประเทศ ได้แก่ กฎหมายของประเทศญี่ปุ่น กฎหมายของสหรัฐอเมริกา และกฎหมายของสหราชอาณาจักร เพื่อให้ทราบถึงการกำกับดูแลความปลอดภัยในของเล่นเด็กของต่างประเทศและสามารถนำเอาแนวคิด มาตรการกำกับดูแลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์เพื่อนำมาพัฒนามาตรการทาง

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ : P.Issaraporn@gmail.com

Graduate student of Master of Laws Program in Business Law, Faculty of Law, Thammasat University. Email address : P.Issaraporn@gmail.com

กฎหมายในการกำกับดูแลความปลอดภัยในของเล่นเด็กของไทยให้มีประสิทธิภาพ และสามารถป้องกันความเสี่ยงภัยจากของเล่นเด็กที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อเด็ก

คำสำคัญ

ความปลอดภัยในของเล่นเด็ก, มาตรการกำกับดูแลความปลอดภัย, มาตรการกำกับดูแลเชิงป้องกัน

ABSTRACT

From the beginning, toys were designed and built with the purpose of enhancing children not only to learn, but also to have fun with the intention of ensuring their development and growth. Nevertheless, children are type of consumer who mostly cannot foresee any upcoming danger that can be occurred to them. Additionally, by relying on parents to safeguard their children is still not adequate. Hence, when it comes to issue of toys, it is undeniable that it is necessary to use legal measures to ensure that, ultimately, safety of toys will meet the standards and safety requirements. As for Thailand, at present, there is no specific law to govern safety standards on toys from the very beginning: design, domestic manufacturing, import, distribution.

However, this study on legal measurement on safety of toys emphases on examination on defensive measurement to avoid any damage before it happens to children, not after it has been done. This study is conducted not only by focusing on consumer protection law, industrial standards law within Thailand, but also studying on European Union Directives, Japanese Law, United States of America Law and United Kingdom Law to learn how their legal measurements on safety of toys structured. Achieving this can be acknowledged concept of how safety of toys is measured internationally, which can adapt and develop to improve measurement on safety of toys in Thailand, which will enhance prevention on harm from toys to children.

Keywords

Safety of Toys, Safety Measures, Preventive Measures

บทนำ

ของเล่นเด็กเป็นสินค้าสำหรับเด็กที่เด็กใช้เวลาเล่นแทบจะตลอดเวลา เนื่องจากของเล่นเด็กทำให้เด็กมีความสนุกสนานและเพลิดเพลิน ตลอดจนของเล่นยังส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ให้กับเด็ก จึงเห็นได้ว่าผู้ประกอบการจะสนับสนุนให้เด็กได้เล่นของเล่น อย่างไรก็ดี แม้ว่าของเล่นเด็กจะมีคุณสมบัติต่อการเจริญเติบโตของเด็กอย่างมากก็ตาม แต่เด็กเป็นกลุ่มผู้บริโภคที่มีความเสี่ยงภัยสูงกว่าผู้บริโภคทั่วไป เนื่องจากเด็กมีร่างกายที่อ่อนแอเพราะภูมิคุ้มกันในร่างกายยังพัฒนาไม่เต็มที่ และวุฒิภาวะของเด็กที่ยังไม่สามารถแยกแยะได้ว่าสิ่งใดปลอดภัยหรือไม่สำหรับตนเอง ดังนั้น ของเล่นเด็กจึงต้องมีความปลอดภัยที่จะไม่สามารถก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย และสุขภาพของเด็กได้ อย่างไรก็ดี ปัจจุบันของเล่นเด็กเป็นสินค้าที่ผลิตโดยใช้วิธีการทางอุตสาหกรรมที่ใช้นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ซับซ้อนเพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถลดต้นทุนและสามารถตอบสนองความต้องการจำนวนมากของผู้บริโภคได้อย่างรวดเร็ว ด้วยเหตุนี้ เด็กและผู้ปกครองก็ไม่อาจประเมินความเสี่ยงภัยได้ด้วยตนเองว่าของเล่นเด็กมีความปลอดภัยสำหรับเด็กหรือไม่ ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าของเล่นเด็กต้องอาศัยมาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลความปลอดภัย เพื่อให้ของเล่นเด็กที่วางจำหน่าย ในท้องตลาดมีความปลอดภัยอยู่ตลอดระยะเวลาการใช้งาน และมีมาตรการกำกับดูแลที่สามารถป้องกันมิให้ของเล่นเด็กที่ไม่ปลอดภัยวางจำหน่ายในท้องตลาดได้

จากการศึกษากฎหมายที่ใช้บังคับกับของเล่นเด็กในประเทศไทย ได้แก่ ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมฉบับที่ 2280 (พ.ศ. 2540)¹ ที่กำหนดนิยาม ตลอดจนข้อกำหนดด้านความปลอดภัย แต่ประกาศฉบับดังกล่าวมิได้กำหนดมาตรการกำกับดูแลความปลอดภัยสำหรับของเล่นเด็กโดยเฉพาะ จึงต้องอาศัยกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคและกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดมาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลความปลอดภัยสำหรับสินค้าอุปโภคบริโภค และผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ใช้ในชีวิตประจำวันทั่วไปสำหรับผู้บริโภคทั่วไปมาใช้บังคับกับของเล่นเด็กซึ่งเป็นสินค้าสำหรับกลุ่มผู้บริโภคที่มีลักษณะเฉพาะ และมีความเสี่ยงภัยสูงกว่าจนทำให้ของเล่นเด็กที่วางจำหน่ายในท้องตลาดในปัจจุบันยังปรากฏความเสี่ยงภัยที่อาจเกิดอันตรายต่อเด็กได้ และยังปรากฏว่ามีกระบวนการหรือมาตรการใด ๆ เพื่อยับยั้งและป้องกันความเสี่ยงภัยแต่อย่างใด จนทำให้เห็นว่ากฎหมายที่ใช้บังคับในการกำกับดูแลความปลอดภัยในของเล่นเด็กของไทยมีปัญหาและข้อจำกัด 4 ประการ ได้แก่ ปัญหาความไม่เหมาะสมของนิยาม ข้อกำหนดด้านความปลอดภัย มาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลความปลอดภัย และมาตรการแจ้งเตือนข้อมูลความไม่ปลอดภัยในของเล่นเด็กจนทำให้ส่งผลต่อการกำกับดูแลความปลอดภัยทั้งระบบ จึงจำเป็นต้องศึกษากฎหมาย

¹ ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมฉบับที่ 2280 (พ.ศ.2540) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 เรื่อง มาตรฐานผลิตภัณฑ์ ของเล่น. 9 ตุลาคม 2540. ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 114 ตอนที่ 81ง.

ระหว่างประเทศ ได้แก่ กฎเกณฑ์แห่งสหภาพยุโรป² และกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กฎหมายของสหราชอาณาจักร³ กฎหมายของสหรัฐอเมริกา⁴ และกฎหมายของประเทศญี่ปุ่น⁵ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. ปัญหาความไม่เหมาะสมของ “ของเล่นเด็ก” และมาตรการกำกับดูแลความปลอดภัยในของเล่นเด็กตามกฎหมายไทย

จากการศึกษากฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลความปลอดภัยในของเล่นเด็กตามกฎหมายไทย ทำให้เห็นว่ากฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบันมีปัญหาและข้อจำกัด 4 ประการ ได้แก่ ปัญหาความไม่ชัดเจนของนิยามของ “ของเล่นเด็ก” ข้อกำหนดด้านความปลอดภัย มาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลความปลอดภัย และมาตรการแจ้งเตือนข้อมูลความไม่ปลอดภัยในของเล่นเด็ก

1.1 ปัญหาความไม่ชัดเจนของนิยามของ “ของเล่นเด็ก”

ของเล่นเด็กเป็นผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เนื่องจากของเล่นเด็กมีพระราชกฤษฎีกา⁶ กำหนดต้องเป็นไปตามมาตรฐานหรือข้อกำหนดด้านความปลอดภัย จึงได้มีประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ 2280 (พ.ศ. 2540) เรื่อง มาตรฐานผลิตภัณฑ์ของเล่น มอก. 685 - 2540⁷ ได้กำหนดนิยามของเล่นเด็ก คือ ของเล่นเป็นผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบมาเพื่อให้เด็กอายุไม่เกิน 14 ปีบริบูรณ์ใช้เล่น⁸ ของเล่นเด็กที่อยู่ภายใต้นิยามของกฎหมายจึงต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม จากการพิจารณานิยามตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมดังกล่าวร่วมกับข้อยกเว้นผลิตภัณฑ์ที่ไม่ใช่ของเล่นเด็กตามกฎหมายแล้วเกิดปัญหาความไม่ชัดเจนว่าสินค้าใดเป็นของเล่นเด็ก จึงทำให้ไม่สามารถทราบถึงขอบเขตที่แน่ชัดของนิยามของของเล่นเด็กที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลความปลอดภัยตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

จากการพิจารณาของเล่นเด็กตามนิยามของประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมดังกล่าวยังมิได้มีหลักเกณฑ์การตีความออกมาแต่อย่างใด จึงทำให้ขอบเขตของของเล่นเด็กมีความหมายกว้างจน

² Directive 2009/48/EC of the European Parliament and of the Council of 18 June 2009 on the Safety of Toys

³ Toy Safety Regulation 2011

⁴ Consumer Product Safety Act 1972

⁵ Food Sanitation Act 2005

⁶ พระราชกฤษฎีกากำหนดให้ของเล่นต้องเป็นไปตามมาตรฐาน พ.ศ. 2540, 9 กันยายน 2541. ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 115. ตอนที่ 58ก.

⁷ ออกตามความในมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511

⁸ ข้อ 2 บทนิยามตามประกาศประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ 2280 (พ.ศ. 2540) เรื่อง มาตรฐานผลิตภัณฑ์ของเล่น

ไม่สามารถรู้ถึงขอบเขตที่แท้จริงของของเล่นเด็กได้ เช่น กรณีเป็นสินค้าที่ผลิตมาเพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับเด็กและเด็กสามารถเล่นได้ก็ย่อมตกอยู่ภายใต้การกำกับดูแลความปลอดภัยในของเล่นเด็ก เช่น จู๋คนมหลอก หรือรถหัดเดิน แม้ว่าสินค้าเหล่านี้เป็นสินค้าที่ผลิตมาให้เด็กเล่นและมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกให้เด็กก็ตาม ย่อมทำให้สินค้าที่ไม่ใช่ของเล่นเด็กต้องตกอยู่ภายใต้การกำกับดูแลความปลอดภัยสำหรับของเล่นเด็ก และส่งผลสินค้าเหล่านั้นไม่ได้รับการกำกับดูแลความปลอดภัยที่เหมาะสมกับสภาพและลักษณะเฉพาะอาจทำให้สินค้าเหล่านั้น

อย่างไรก็ดี การกำหนดข้อยกเว้นของสินค้าที่มีให้อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ไม่เหมาะสม ในประเด็นเครื่องเล่นในสนามเด็กเล่น ซึ่งเครื่องเล่นมี 2 ประเภท ได้แก่ เครื่องเล่นในสนามที่ใช้สำหรับสาธารณะที่ต้องใช้การติดตั้งในลักษณะถาวร และมีความมั่นคงแข็งแรง จนทำให้เด็กไม่สามารถเคลื่อนที่เครื่องเล่นชนิดนั้น ๆ ได้ และเครื่องเล่นในสนามสำหรับใช้ในบ้านไม่ต้องการติดตั้งถาวร เด็กสามารถเคลื่อนที่ได้และผู้ปกครองสามารถประกอบเพื่อให้เด็กเล่นได้ เมื่อพิจารณาเครื่องเล่นสนามแล้วจะเห็นได้ว่า เครื่องเล่นในสนามสำหรับสาธารณะควรได้รับการกำกับดูแลความปลอดภัยที่แตกต่างไปจากของเล่นเด็ก แต่สำหรับเครื่องเล่นในสนามสำหรับใช้ในบ้านเป็นของเล่นเด็กที่ควรอยู่ภายใต้การกำกับดูแลความปลอดภัย แต่ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมดังกล่าวกลับยกเว้นเครื่องเล่นในสนามทั้งหมดมิให้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลความปลอดภัยย่อมส่งผลของเล่นเด็กไม่ได้รับการกำกับดูแลความปลอดภัยที่เหมาะสมและเป็นไปตามลักษณะที่แท้จริง

1.2 ปัญหาความไม่เหมาะสมเกี่ยวกับข้อกำหนดด้านความปลอดภัย

ของเล่นเด็กที่ผู้ประกอบการจะผลิตหรือนำเข้ามาเพื่อจำหน่ายในประเทศไทยต้องเป็นไปตามมาตรฐานและข้อกำหนดด้านความปลอดภัยตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ 2280 (พ.ศ. 2540) เรื่อง มาตรฐานผลิตภัณฑ์ของเล่น จึงอาจกล่าวได้ว่า ข้อกำหนดด้านความปลอดภัยเป็นมาตรฐานสำหรับของเล่นเด็ก ดังนั้น ข้อกำหนดด้านความปลอดภัยต้องเหมาะสมจะครอบคลุมถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นต่อเด็กและข้อกำหนดด้านความปลอดภัยควรต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจึงสามารถป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากแต่กฎหมายที่ใช้บังคับกับของเล่นเด็กในประเทศไทย คือ ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ 2280 (พ.ศ. 2540) เรื่องมาตรฐานผลิตภัณฑ์ของเล่น ยังมิได้มีการคำนึงถึงการป้องกันอันตรายอย่างรอบด้าน และมีได้ให้ความสำคัญการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่ส่งผลถึงกระบวนการผลิตของเล่นเด็กโดยตรง จึงทำให้เกิดปัญหาความไม่เหมาะสมเกี่ยวกับข้อกำหนดด้านความปลอดภัยในของเล่นเด็ก ดังต่อไปนี้

1.2.1 ข้อกำหนดด้านความปลอดภัยเกี่ยวกับสารเคมีที่ไม่เหมาะสม

ข้อกำหนดด้านความปลอดภัยด้านคุณลักษณะทางเคมีกำหนดห้ามนำโลหะหนักจำนวน 7 ชนิดมาใช้เกินกว่าปริมาณที่กำหนดมาเป็นส่วนประกอบในของเล่นเด็ก⁹ เช่น สารตะกั่ว สารปรอท สารหนู และสารแคดเมียม เป็นต้น แต่ปัจจุบันปรากฏว่ายังมีสารเคมีอีกหลายชนิด ได้แก่ อะลูมิเนียม (Aluminum : Al) โคบอลต์ (Cobalt) นิกเกิล (Nickel : Ni) ซีลีเนียม (Selenium : Se) เป็นต้น ซึ่งสารเคมีดังกล่าวเป็นที่นิยมที่จะนำมาเป็นส่วนประกอบในของเล่นเด็ก อีกทั้ง สารเคมีดังกล่าวก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรงต่อเด็กเช่นเดียวกับโลหะหนัก แต่สารเคมีเหล่านี้กลับไม่ได้ถูกห้ามนำมาเป็นส่วนผสมในของเล่นเด็กแต่อย่างใด

กรณีสารพทาเลตซึ่งเป็นโลหะหนักชนิดหนึ่ง ซึ่งสารเคมีดังกล่าว มีรายงานและผลวิจัยสนับสนุนว่าสารพทาเลตส่งผลต่อร่างกายและสุขภาพของเด็กที่มีผลทำลายระบบสืบพันธุ์ สมอ และระบบประสาท แต่ข้อกำหนดด้านความปลอดภัยตามข้อ 4.4 ของประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ 2280 (พ.ศ. 2540) เรื่อง มาตรฐานผลิตภัณฑ์ของเล่นของไทยกลับมิได้กำหนดห้ามหรือจำกัดปริมาณสารพทาเลตในของเล่นเด็ก

1.2.2 ข้อกำหนดด้านความปลอดภัยเกี่ยวกับสารเคมีที่ไม่คำนึงถึงความเสี่ยงภัยของเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี

ข้อกำหนดด้านความปลอดภัยเกี่ยวกับสารเคมีตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ 2280 (พ.ศ. 2540) เรื่อง มาตรฐานผลิตภัณฑ์ของเล่นมิได้จำแนกข้อกำหนดด้านความปลอดภัยเกี่ยวกับสารเคมีตามความเสี่ยงภัยของเด็ก จึงทำให้ของเล่นสำหรับเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงเด็กอายุ 14 ปีบริบูรณ์ได้รับการกำกับดูแลความปลอดภัยในระดับเดียวกัน หากแต่เด็กอายุต่ำกว่า 3 ปีนั้น มีความละเอียดอ่อนทางด้านร่างกายสูงกว่าช่วงอายุอื่น ๆ ของเล่นเด็กที่ไม่ปลอดภัยย่อมก่อให้เกิดอันตรายที่ร้ายแรงและผลกระทบที่ยาวนานกว่า การกำหนดข้อกำหนดด้านความปลอดภัยเกี่ยวกับสารเคมีในระดับเดียวกันเช่นนี้ ย่อมทำให้เกิดความไม่เหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของเด็กแต่ละช่วงวัย

1.2.3 ข้อกำหนดด้านความปลอดภัยด้านคุณลักษณะทางไฟฟ้าและการปล่อยกัมมันตรังสีที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานสากล

เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของระบบอุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ของโลก และการพัฒนาดังกล่าวทำให้เกิดของเล่นเด็กในรูปแบบใหม่ ๆ ที่นำเทคโนโลยีมาเป็นส่วนหนึ่งของของเล่นเด็ก เช่น ของเล่นเด็กใช้ไฟฟ้าหรือแบตเตอรี่เป็นกลไกในการทำงานซึ่งหากมีกำลังไฟฟ้าที่มากเกินไปอาจเกิดความร้อนไหม้ผิวหนังได้และอาจเกิดไฟช็อต หรือของเล่นเด็กที่ต้องผ่านสารกัมมันตภาพรังสีในการผลิต หากเด็กสัมผัส หรือนำของเล่นเข้าปากย่อมส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงในเนื้อเยื่อและก่อให้เกิดมะเร็ง แต่ในประเทศไทยกลับมิได้มีการเพิ่มเติมข้อกำหนดด้านความปลอดภัยที่กำกับดูแลของเล่นเด็กที่ทำงานด้วยไฟฟ้าหรือของเล่นเด็กที่ผ่าน

⁹ ข้อ 4.4 คุณลักษณะทางเคมีตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ 2280 (พ.ศ. 2540) เรื่อง มาตรฐานผลิตภัณฑ์ของเล่น

กัมมันตภาพรังสีในการผลิตเพื่อให้สามารถกำกับดูแลความปลอดภัยครอบคลุมถึงของเล่นเด็กในรูปแบบใหม่ ๆ แต่อย่างไร

1.3 ปัญหาความไม่เหมาะสมเกี่ยวกับมาตรการกำกับดูแลความปลอดภัย

มาตรการกำกับดูแลความปลอดภัยในของเล่นเด็กเป็นมาตรการเชิงป้องกันก่อนที่จะความเสียหายหรืออันตรายจะเกิดขึ้นต่อเด็ก ด้วยเหตุนี้ การกำกับดูแลความปลอดภัยต้องพิจารณาความเสี่ยงภัยที่อาจเกิดขึ้นต่อเด็ก และต้องกำกับดูแลตั้งแต่ขั้นตอนก่อนของเล่นเด็กวางจำหน่ายในท้องตลาดและขั้นตอนภายหลังของเล่นเด็กวางจำหน่ายในท้องตลาดก่อนที่ความเป็นอันตรายจะเกิดขึ้นกับเด็กจึงจะบรรลุวัตถุประสงค์ในการป้องกันความเสี่ยงภัย

อย่างไรก็ดี ปัจจุบันของเล่นเด็กมิได้มีกฎหมายเฉพาะที่ใช้บังคับกับการกำกับดูแลความปลอดภัยในของเล่นเด็กโดยตรง จึงต้องอาศัยกฎหมายทั่วไปในการกำกับดูแลความปลอดภัย ได้แก่ กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคและกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ที่มีได้ใช้บังคับเฉพาะของเล่นเด็กแต่เพียงอย่างเดียว แต่ใช้บังคับกับสินค้าอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวันและผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมทั่วไป รวมด้วย ด้วยเหตุนี้ มาตรการกำกับดูแลตามกฎหมายอาจมีข้อจำกัดและความไม่เหมาะสมกับการกำกับดูแลของเล่นเด็กอยู่หลายประการ ซึ่งสามารถแบ่งมาตรการกำกับดูแลความปลอดภัยออกได้เป็น 2 ช่วง ได้แก่ ปัญหาความไม่เหมาะสมของมาตรการกำกับดูแลความปลอดภัยก่อนของเล่นเด็กวางจำหน่ายในท้องตลาด และ ปัญหาความไม่เหมาะสมของมาตรการกำกับดูแลความปลอดภัยภายหลังจากของเล่นเด็กวางจำหน่ายในท้องตลาด ดังต่อไปนี้

1.3.1 ปัญหาความไม่เหมาะสมเกี่ยวกับมาตรการกำกับดูแลความปลอดภัยในของเล่นเด็กก่อนวางจำหน่ายในท้องตลาด

มาตรการกำกับดูแลความปลอดภัยก่อนวางจำหน่ายในท้องตลาดการกำกับดูแลความปลอดภัยในขั้นก่อนที่ของเล่นเด็กจะวางจำหน่ายในท้องตลาดเป็นขั้นตอนที่กำหนดให้ผู้ประกอบการธุรกิจของเล่นเด็กต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขและข้อกำหนดต่าง ๆ เพื่อให้มั่นใจและเป็นหลักประกันกับผู้บริโภคว่าผู้ประกอบการธุรกิจแต่ละรายออกแบบ ผลิต หรือนำเข้าของเล่นเด็กที่มีความปลอดภัยเท่านั้น

อย่างไรก็ดี มาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลของเล่นเด็กก่อนวางจำหน่ายในท้องตลาด กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค มิได้กำหนดมาตรการในการกำกับดูแลก่อนของเล่นเด็กวางจำหน่ายในท้องตลาดไว้ เนื่องจากเป็นกฎหมายที่คุ้มครองผู้บริโภคจากสินค้าอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวันทั่วไป ซึ่งสินค้าแต่ละประเภทลักษณะแตกต่างกันในแต่ละชนิดและประเภทย่อมไม่อาจกำหนดมาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลในขั้นตอนนี้ได้

กฎหมายว่าด้วยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะ ที่ใช้บังคับกับของเล่นเด็กโดยตรง โดยกำหนดให้ผู้ประกอบการธุรกิจที่จะผลิตหรือนำเข้าของเล่นเด็กในราชอาณาจักรต้องขอรับอนุญาตก่อนที่ผลิตหรือนำเข้าของเล่นเด็กทุกกรณี โดยสามารถแบ่งได้เป็น 2 กรณี ได้แก่ กรณีการผลิตภายในประเทศ และกรณีการนำเข้า

1.3.1.1 ปัญหาความไม่เหมาะสมเกี่ยวกับมาตรการกำกับดูแลความปลอดภัยในกรณีการผลิตภายในประเทศ

ผู้ผลิตต้องขอรับอนุญาตก่อนที่จะผลิตของเล่นเด็กเพื่อวางจำหน่ายในประเทศได้¹⁰ เพื่อให้ผู้ประกอบการเข้าสู่ระบบการกำกับดูแลความปลอดภัยของหน่วยงานของรัฐในการที่หน่วยงานของรัฐสามารถตรวจสอบมาตรฐานและคุณภาพของของเล่นเด็ก หากแต่ปัจจุบันการใบอนุญาตมีลักษณะถาวร เนื่องจากกฎหมายมิได้กำหนดอายุของใบอนุญาตให้ผลิตไว้ ทำให้ภายหลังจากการได้รับอนุญาต ของเล่นเด็กจะไม่ได้รับการติดตามตรวจสอบจากผู้ประกอบการ และ ไม่ได้รับการตรวจสอบจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามระยะเวลาที่เหมาะสมแต่อย่างใด

1.3.1.2 ปัญหาความไม่เหมาะสมเกี่ยวกับมาตรการกำกับดูแลความปลอดภัยในกรณีการนำเข้า

ผู้ประกอบการที่ประสงค์จะนำเข้าของเล่นเด็กเพื่อวางจำหน่ายในประเทศไทยต้องขอรับใบอนุญาตนำเข้าเสียก่อนจึงจะสามารถวางจำหน่ายของเล่นเด็กในประเทศไทยได้¹¹ หากแต่ปัจจุบันการใบอนุญาตมีลักษณะถาวร เนื่องจากกฎหมายมิได้กำหนดอายุของใบอนุญาตให้นำเข้าไว้ รวมถึงกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการกำหนดเงื่อนไขภายหลังจากการได้รับอนุญาต¹² หากแต่เงื่อนไขที่พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจกำหนดมิได้มีเงื่อนไขข้อหนึ่งข้อใดที่เกี่ยวกับการดำเนินการควบคุมคุณภาพสำหรับของเล่นเด็กที่อาจมีความเสี่ยงสูงกว่าของเล่นชนิดอื่น ๆ แต่อย่างใด เพื่อกำกับดูแลให้เข้มงวดขึ้นแต่อย่างใด

1.3.2 ปัญหาความไม่เหมาะสมเกี่ยวกับมาตรการกำกับดูแลความปลอดภัย ในของเล่นเด็กภายหลังจากวางจำหน่ายในท้องตลาด

มาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลความปลอดภัยในของเล่นเด็กภายหลังจากวางจำหน่ายในท้องตลาดเป็นขั้นตอนในการควบคุมคุณภาพของเล่นเด็กที่ผ่านการตรวจสอบในขั้นตอนการขออนุญาตผลิตหรือนำเข้ามาแล้วให้มีความปลอดภัย อยู่เสมอ เพื่อยับยั้งและป้องกันมิให้ของเล่นเด็กที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่ยังวางจำหน่ายในท้องตลาดตกไปอยู่ในมือของเด็กจนเป็นเหตุให้เกิดอันตราย ทั้งนี้ การกำกับดูแลความปลอดภัยในของเล่นเด็กที่วางจำหน่ายในท้องตลาดนั้น กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคซึ่งเป็นกฎหมายทั่วไป และกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะได้กำหนดมาตรการต่าง ๆ ให้การคุ้มครองความปลอดภัยของผู้บริโภค

กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคซึ่งเป็นกฎหมายทั่วไป มาตรการการติดตามความปลอดภัย ตลอดจนมาตรการบังคับกรณีทีสินค้าไม่ปลอดภัยหรืออาจเกิดอันตรายต่อผู้บริโภคซึ่งเป็นมาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลความปลอดภัยของสินค้าทั่วไป

¹⁰ มาตรา 20 พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511

¹¹ มาตรา 21 พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511

¹² มาตรา 25 ทวิ พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511

กฎหมายว่าด้วยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์เฉพาะที่ใช้บังคับกับของเล่นเด็ก กำหนดมาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลของเล่นเด็กภายหลังวางจำหน่ายในท้องตลาด คือ การติดตามตรวจสอบมาตรฐานของ “ของเล่นเด็ก” รวมไปถึงการกำหนดมาตรการบังคับกรณีของเล่นเด็กไม่เป็นไปตามมาตรฐานก็ตาม แต่กฎหมายฉบับดังกล่าวใช้บังคับกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมทั่วไปสำหรับผู้บริโภคอีกด้วย กฎหมายจึงมิได้มุ่งประสงค์เพื่อกำกับดูแลความปลอดภัยสำหรับเด็กเป็นการเฉพาะ จึงทำให้มาตรการกำกับดูแลความปลอดภัยไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับความเสี่ยงภัยที่อาจเกิดขึ้นกับเด็ก ซึ่งเด็กเป็นกลุ่มผู้บริโภคที่มีความเสี่ยงสูง

ทั้งนี้ ปัญหาความไม่เหมาะสมของมาตรการกำกับดูแลความปลอดภัยในของเล่นเด็ก ภายหลังการวางจำหน่ายในท้องตลาด แบ่งออกเป็น 2 มาตรการด้วยกัน ได้แก่ มาตรการติดตามตรวจสอบมาตรฐานและความปลอดภัย และมาตรการบังคับกรณีของเล่นเด็กไม่เป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ปลอดภัย

1.3.2.1 ปัญหาความไม่เหมาะสมเกี่ยวกับมาตรการติดตามตรวจสอบมาตรฐานและความปลอดภัยในของเล่นเด็ก

มาตรการติดตามตรวจสอบมาตรฐานและความปลอดภัยสามารถพิจารณาออกเป็น 2 กรณี ได้แก่ ด้านพนักงานเจ้าหน้าที่ และด้านผู้ประกอบการ

ในด้านพนักงานเจ้าหน้าที่ แม้กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคกำหนดหน้าที่ติดตามตรวจสอบมาตรฐานและความปลอดภัยในของเล่นเด็ก แต่กลับกำหนดเงื่อนไขการติดตามตรวจสอบว่าต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่าของเล่นเด็กไม่เป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ปลอดภัยเสียก่อน ทำให้ในทางปฏิบัติความเป็นอันตรายเป็นเหตุขึ้นแล้วพนักงานเจ้าหน้าที่จึงมีเหตุอันควรเชื่อว่าของเล่นเด็กไม่ปลอดภัยจึงดำเนินการติดตามตรวจสอบของเล่นเด็ก¹³ ตลอดจนกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม แม้จะกำหนดหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการติดตามตรวจสอบโดยไม่มีเงื่อนไขก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติกฎหมายฉบับนี้มีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจำนวนมากที่อยู่ในการกำกับดูแลความปลอดภัย ทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่จะติดตามตรวจสอบก็ต่อเมื่อได้รับการร้องเรียนหรือความเป็นอันตรายเป็นเหตุขึ้นแล้ว¹⁴

ในด้านผู้ประกอบการ ภายหลังการวางจำหน่ายของเล่นเด็กในท้องตลาด กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคและกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมมิได้กำหนดหน้าที่ในการติดตามตรวจสอบของเล่นเด็กที่วางจำหน่ายในท้องตลาดแต่อย่างใด

3.2.2 ปัญหาความไม่เหมาะสมเกี่ยวกับมาตรการบังคับกรณีของเล่นเด็กไม่เป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ปลอดภัย

¹³ มาตรา 36 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522

¹⁴ มาตรา 44 พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511

สืบเนื่องจากข้อ 1.3.2.1 กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคและกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจมีหน้าที่ในการติดตามตรวจสอบมาตรฐานและความปลอดภัยในของเล่นเด็กอย่างสม่ำเสมอ ด้วยเหตุนี้ ทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจอาจไม่ใช่ผู้ที่พบความไม่เป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ปลอดภัย หรือแม้กระทั่งผู้ประกอบการเป็นผู้พบความไม่เป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ปลอดภัย กฎหมายก็ยังมิได้ให้อำนาจผู้ประกอบการธุรกิจในการจัดการกับของเล่นเด็กที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ปลอดภัยด้วยตนเองอย่างสมัครใจ และได้กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเฉพาะสำหรับผู้ประกอบธุรกิจสำหรับการใช้มาตรการบังคับกับของเล่นเด็กเหล่านั้น

กรณีของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปัจจุบันแม้ว่ากฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค¹⁵ และกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจดำเนินการกับสินค้าหรือผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ไม่ปลอดภัยก็ตาม¹⁶ เนื่องจากไม่มีหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขในการดำเนินการกับของเล่นเด็กที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานตามสัดส่วนความรุนแรงของความเสี่ยงภัยแต่อย่างใด จึงทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องใช้ดุลพินิจเป็นรายกรณีเพื่อกำหนดมาตรการบังคับกับของเล่นเด็กที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน จึงทำให้มาตรการบังคับกับของเล่นเด็กที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ปลอดภัยอาจไม่ได้สัดส่วนต่อความรุนแรงและเกิดความล่าช้าเกินสมควรจนทำให้ไม่สามารถป้องกันความเสียหาย

1.4 ปัญหาความไม่เหมาะสมเกี่ยวกับมาตรการแจ้งเตือนข้อมูลความไม่ปลอดภัย

เนื่องจากกฎหมายที่ใช้บังคับที่เกี่ยวกับการกำกับดูแลความปลอดภัยในของเล่นเด็ก กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคที่กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจแจ้งเตือนข้อมูลของของเล่นเด็กที่มีผลการทดสอบว่าอาจเป็นอันตรายให้แก่สาธารณสุขชนทราบ ทำให้เห็นว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องได้ทราบผลการทดสอบเสียก่อนว่าของเล่นเด็กอาจเป็นอันตรายต่อผู้บริโภคจึงจะสามารถสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจดำเนินการแจ้งเตือนข้อมูล¹⁷ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ เงื่อนไขตามที่คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคกำหนดได้¹⁸

อย่างไรก็ดี ในปัจจุบันกรณีการแจ้งเตือนข้อมูลความไม่ปลอดภัยกลับมิได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการในการแจ้งเตือนข้อมูลความไม่ปลอดภัย การแจ้งเตือนข้อมูลความไม่ปลอดภัยอาจไม่ครบถ้วนถึงรายละเอียดของสินค้า อันตรายที่ปรากฏ และวิธีการหลีกเลี่ยงอันตราย จนทำให้ประชาชนไม่ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนและทำให้เข้าใจคลาดเคลื่อนจนเป็นเหตุให้ไปสามารถป้องกันความเสี่ยงภัยที่อาจเกิดขึ้นได้

¹⁵ มาตรา 36 วรรคสอง พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522

¹⁶ มาตรา 44 (3) พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511

¹⁷ มาตรา 36 (6) พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522

¹⁸ มาตรา 36 วรรคห้า พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522

กฎหมายว่าด้วยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมมิได้มีได้กำหนดบทบัญญัติในส่วนการแจ้งเตือนหรือให้ข้อมูลต่อผู้บริโภคถึงความไม่เป็นไปตามมาตรฐานของผลิตภัณฑ์แต่อย่างใด

2. ของเล่นเด็กและมาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลความปลอดภัยในของเล่นเด็กตามกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายต่างประเทศ

ประเทศต่าง ๆ ได้ตระหนักถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับเด็กจากของเล่นเด็ก และมีแนวคิดในการกำกับดูแลในลักษณะป้องกันและยับยั้งมิให้ของเล่นเด็กที่เป็นอันตรายตกไปยังผู้บริโภคที่เป็นเด็กมากกว่าการแก้ไขเยียวยาความเสียหายภายหลังจากเด็กได้รับความเสียหายหรืออันตรายจากของเล่นเด็ก ดังนั้น การศึกษากฎหมายกำกับดูแลความปลอดภัยในของเล่นเด็กของต่างประเทศย่อมจะช่วยให้ทราบถึงมาตรการในการกำกับดูแล ความปลอดภัยในของเล่นเด็ก เพื่อพิจารณาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นต่อไป ในที่นี้ศึกษากฎหมายระหว่างประเทศ ได้แก่ กฎเกณฑ์ของสหภาพยุโรป และกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และสหราชอาณาจักรที่มีแนวคิดและกฎเกณฑ์ในการกำกับดูแลความปลอดภัยในของเล่นเด็ก โดยแบ่งเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

2.1 นิยามของ “ของเล่นเด็ก” ตามกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายต่างประเทศ

กฎเกณฑ์แห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยความปลอดภัยในของเล่นเด็ก¹⁹ และกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยในอาหารของประเทศญี่ปุ่น²⁰ และกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยในของเล่นเด็กของสหราชอาณาจักร²¹ ได้มีการกำหนดนิยามของของเล่นเด็กไปในแนวทางเดียวกัน คือ “ของเล่นเด็ก” หมายถึง สินค้าที่ผลิตและออกแบบมาเพื่อให้บุคคลที่มีอายุไม่เกิน 14 ปีเล่น” อย่างไรก็ตาม กฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยของสินค้าของสหรัฐอเมริกาได้กำหนดบทนิยามของ “ของเล่นเด็ก” ไว้เช่นกัน²² อีกทั้ง กฎหมายฉบับดังกล่าวยังได้กำหนดบทบัญญัติเฉพาะในการพิจารณาของเล่นเด็กโดยอาศัย การบรรยายสินค้าของผู้ผลิต การประชาสัมพันธ์ และการรับรู้ของบุคคลทั่วไป เพื่อกำหนดลักษณะและขอบเขตที่ชัดเจนของของเล่นเด็ก²³

ในประเด็นการกำหนดชื่อยกเว้นสินค้าที่ไม่ใช่ของเล่นเด็กนั้น กฎเกณฑ์แห่งสหภาพยุโรปและกฎหมายของสหรัฐอเมริกาได้กำหนดชื่อยกเว้นไว้อย่างชัดเจน กรณีของสหภาพยุโรปกำหนดให้สินค้าสำหรับเด็กที่ไม่ใช่ของเล่นเด็กโดยได้มีการจัดทำแนวทางการกำกับดูแล

¹⁹ Article 2 (1) Directive 2009/48/EC of the European Parliament and of the Council of 18 June 2009 on the Safety of Toys

²⁰ Article 62 Food Sanitation Act 2005

²¹ Regulation 4 (2) Toy Safety Regulation 2011

²² Sections 108 (e) (15 USC 2057c) of Consumer Product Safety Improvement Act 2008

²³ Sections 108 (e) (A) (15 USC 2057c) of Consumer Product Safety Improvement Act 2008

สินค้าสำหรับเด็ก โดยแบ่งแยกสินค้าสำหรับเด็กออกเป็น 27 ประเภท เช่น รถหัดเดิน จูกันม หลอก คอกกันเด็ก เครื่องเล่นสนาม ที่นั่งนิรภัย เป็นต้น กรณีกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยของสินค้าของสหรัฐอเมริกาได้กำหนดหมวดของสินค้าสำหรับเด็กไว้เฉพาะ โดยแบ่งเป็นของเล่นเด็ก และผลิตภัณฑ์ดูแลเด็กเพื่อกำหนดมาตรฐานหรือข้อกำหนดความปลอดภัยที่แตกต่างกันแม้จะเป็นสินค้าสำหรับเด็กเช่นกันก็ตาม²⁴ และกฎหมายดังกล่าวได้กำหนดมาตรฐานสำหรับสินค้าแต่ละประเภทไว้ เช่น มาตรฐานสำหรับของเล่นเด็ก ได้ยกเว้นมิให้ผลิตภัณฑ์สำหรับดูแลเด็ก 12 ประเภทเป็นของเล่นเด็กตามกฎหมาย²⁵

2.2 ข้อกำหนดด้านความปลอดภัย

ข้อกำหนดด้านความปลอดภัยเป็นมาตรฐานความปลอดภัยของ “ของเล่นเด็ก” เพื่อให้ของเล่นเด็กมีความปลอดภัยสำหรับเด็กเสมอ กฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายของต่างประเทศจึงกำหนดข้อกำหนดด้านความปลอดภัยในระดับสูงในการป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากของเล่นเด็กได้ ความเสี่ยงที่อาจปรากฏจากของเล่นเด็กมาจากสารเคมี องค์ประกอบทางไฟฟ้า และการปล่อยกัมมันตภาพรังสี

ข้อกำหนดด้านความปลอดภัยเกี่ยวกับสารเคมี กฎเกณฑ์แห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยความปลอดภัยในของเล่นเด็กได้กำหนดมาตรฐานการกำกับดูแลความปลอดภัยในเชิงการป้องกันภัยในระดับสูง จึงได้กำหนดห้ามและจำกัดสารเคมีในกลุ่มต่าง ๆ มิให้นำมาเป็นส่วนประกอบในของเล่นเด็กหลายประเภท คือ สารเคมีในกลุ่ม CMR ซึ่งเป็นสารเคมีที่ส่งผลให้เกิดมะเร็ง ทำลายระบบสืบพันธุ์มาเป็นส่วนประกอบในของเล่นเด็ก²⁶ และสารพทาเลต (Phthalates) ที่ส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการที่ช้าลง จึงจำกัดปริมาณสารพทาเลตในของเล่นเด็กโดยเฉพาะของเล่นเด็กสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี²⁷

อย่างไรก็ดี กฎเกณฑ์แห่งสหภาพยุโรปได้จำแนกข้อกำหนดด้านความปลอดภัยเกี่ยวกับสารเคมีสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี โดยกำหนดห้ามนำสารเคมีต่าง ๆ เช่น สาร Formamide ที่นำมาเป็นส่วนประกอบในของเล่นเด็ก เนื่องจากอาจทำลายภาวะเจริญพันธุ์หากกลืนกินเข้าไป และ

²⁴ Sections 108 (e) (C) (15 USC 2057c) of Consumer Product Safety Improvement Act 2008

²⁵ Consumer Product Safety Commission, "Requirements for Consumer Registration of Durable Infant or Toddler Products; Final Rule," Federal Register, p.68677 (December 2009).

²⁶ Annex 2 Particular Safety Requirement of Safety of toys Directive 2009/48/EC

²⁷ Regulation (EC) No1907/2006 of European Parliament and of the Council of 18 December 2006 concerning The Registration, Evaluation, Authorization and Restriction of Chemicals

อาจทำให้เกิดอันตรายต่ออวัยวะเมื่อสัมผัสเป็นเวลานานหรือสัมผัสซ้ำหลายครั้ง สาร Bisphenol A เนื่องจากสารเคมีดังกล่าวส่งผลเกิดมะเร็งและทำให้ภูมิคุ้มกันบกพร่อง เป็นต้น

กฎเกณฑ์แห่งสหภาพยุโรป กฎหมายของสหราชอาณาจักร กฎหมายของสหรัฐอเมริกา และกฎหมายของประเทศญี่ปุ่นได้กำหนดข้อกำหนดด้านความปลอดภัยด้านไฟฟ้า ระบบไฟฟ้าต้องมีขนาดแรงดันไฟฟ้าไม่เกิน 24 โวลต์ เนื่องจากหากของเล่นเด็กมีการแตกหรือหัก จะต้องไม่เกิดอันตรายจากการโดนไฟฟ้าช็อต นอกจากนี้ กฎเกณฑ์แห่งสหภาพยุโรปยังได้กำหนดปริมาณการปล่อยกัมมันตภาพรังสีของเล่นเด็กที่ผ่านกระบวนการผลิตที่มีองค์ประกอบของกัมมันตภาพรังสี²⁸

2.3 มาตรการกำกับดูแลความปลอดภัยในของเล่นเด็ก

2.3.1 มาตรการกำกับดูแลความปลอดภัยในของเล่นเด็กก่อนวางจำหน่ายในท้องตลาด

กฎเกณฑ์แห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยความปลอดภัยในของเล่นเด็ก²⁹ และกฎหมายต่างประเทศทั้ง 3 ประเทศ ได้แก่ สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา³⁰ และประเทศญี่ปุ่นแต่ละประเทศใช้ระบบการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานจากหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานอิสระที่ได้รับการรับรอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายยังกำหนดระยะเวลาในการต้องเข้ารับการรับรองใหม่อย่างสม่ำเสมอ หากครบกำหนดระยะเวลาใบรับรองมาตรฐานและไม่นำของเล่นเด็กเข้าตรวจสอบ ผู้ประกอบธุรกิจไม่สามารถผลิตและนำเข้าของเล่นเด็กเข้ามาในประเทศเหล่านี้ได้

2.3.2 มาตรการกำกับดูแลความปลอดภัยในของเล่นเด็กภายหลังวางจำหน่ายในท้องตลาด

2.3.2.1 มาตรการติดตามตรวจสอบมาตรฐานและความปลอดภัย

กฎเกณฑ์แห่งสหภาพยุโรปและกฎหมายต่างประเทศทั้ง 3 ประเทศ โดยเฉพาะในประเทศไทยที่ของผู้ประกอบธุรกิจ กฎหมายกำหนดหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจ ในการติดตามตรวจสอบมาตรฐานและความปลอดภัยในของเล่นเด็ก เนื่องจาก ผู้ประกอบธุรกิจเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับของเล่นเด็กของตนเป็นอย่างดี การติดตามตรวจสอบย่อมสามารถทำได้รวดเร็ว และครอบคลุมถึงของเล่นเด็กทุกชนิดและประเภทที่อยู่ในความดูแลของตน เช่น กฎเกณฑ์แห่งสหภาพยุโรปได้กำหนดหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจ ตั้งแต่ผู้ผลิต ผู้นำเข้า และผู้จัดจำหน่ายในการติดตามตรวจสอบมาตรฐาน และความปลอดภัย และภายหลังจากการติดตามตรวจสอบจะต้องจัดทำเอกสารและรายงานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เสมอ³¹

²⁸ Annex 2 (5) (Particular Safety Requirements) of Safety of Toys Directive 2009/48/EC

²⁹ Article 4 (Obligations) of Safety of Toys Directive 2009/48/EC.

³⁰ Sections 106 (a) (15 USC 2056b) of Consumer Product Safety Improvement Act 2008

³¹ Article 20 (EC-type examination) of Safety of Toys Directive 2009/48/EC

2.3.2 มาตรการบังคับกรณีของเล่นเด็กไม่เป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ปลอดภัย

กฎเกณฑ์แห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยความปลอดภัยในของเล่นเด็กได้กำหนดไว้ว่าในกรณีผู้ประกอบการมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าของเล่นเด็กไม่เป็นไปตามข้อกำหนดด้านความปลอดภัยให้ผู้ประกอบการใช้มาตรการที่เหมาะสมในการทำให้ของเล่นเด็กเป็นไปตามข้อกำหนดด้านความปลอดภัยตามสัดส่วนของความไม่ปลอดภัย เช่น การเพิกถอนสินค้า การเรียกคืนสินค้า เป็นต้น³² และกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยของสินค้าของสหรัฐอเมริกากำหนดให้มีคู่มือการเรียกคืน (Recall Handbook)³³ เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถดำเนินการจัดการกับของเล่นเด็กที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ปลอดภัยเองโดยสมัครใจและเพื่อให้สามารถยับยั้งความไม่ปลอดภัยได้อย่างรวดเร็ว โดยมีต้องอาศัยคำสั่งจากพนักงานเจ้าหน้าที่แต่อย่างใด

ในกรณีของพนักงานเจ้าหน้าที่ กฎเกณฑ์แห่งสหภาพยุโรปกำหนดให้กรณีพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้พบว่าของเล่นเด็กไม่เป็นไปตามข้อกำหนดด้านความปลอดภัย พนักงานเจ้าหน้าที่จะออกคำสั่งให้ผู้ประกอบการดำเนินการจัดการต่าง ๆ เช่น คำสั่งให้ผู้ผลิตต้องจัดการนำของเล่นเด็กกลับมาแก้ไขใหม่ให้เป็นไปตามข้อกำหนดด้านความปลอดภัยและเป็นไปตามมาตรฐาน คำสั่งห้ามจำหน่ายหรือนำเข้าสินค้าอันตราย หรือคำสั่งให้ผู้ประกอบการเรียกคืนสินค้า กรณีผู้ประกอบการมิได้เรียกคืนสินค้าโดยสมัครใจ หรือดำเนินการเรียกคืนสินค้าโดยสมัครใจไม่สำเร็จ เป็นต้น ซึ่งการออกคำสั่งต่าง ๆ ของพนักงานเจ้าหน้าที่จะเป็นไปตามสัดส่วนความรุนแรงของความเสี่ยงที่เกิดขึ้น³⁴

2.4 มาตรการแจ้งเตือนข้อมูลความไม่ปลอดภัย

กฎเกณฑ์แห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยความปลอดภัยในของเล่นเด็ก³⁵ และกฎหมายของต่างประเทศ เช่น กฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยในสินค้าของสหรัฐอเมริกา³⁶ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ไปในแนวทางเดียวกัน คือ กรณีผู้ประกอบการ พบว่าของเล่นเด็กปรากฏความเสี่ยงที่อาจเกิดอันตรายขึ้นมีหน้าที่แจ้งเตือนข้อมูลความไม่ปลอดภัยพร้อมรายละเอียดของของเล่นเด็ก ความเสี่ยงภัยที่ปรากฏ และมาตรการที่ได้ดำเนินการกับของเล่นเด็กเหล่านั้นต่อหน่วยงานภายในประเทศและองค์กรกลางที่ทำหน้าที่ประสานข้อมูล อย่างไรก็ตาม กฎหมายของสหรัฐอเมริกาคำหนดให้ผู้ประกอบการต้องแจ้งเตือนภายใน 24 ชั่วโมงเมื่อรู้ถึงความไม่ปลอดภัยแล้ว

³² Article 4 (8) of Safety of Toys Directive 2009/48/EC

Article 6 (7) of Safety of Toys Directive 2009/48/EC

Article 7 (4) of Safety of Toys Directive 2009/48/EC

³³ Office of Compliance and Field Operations, "Recall Handbook," US Consumer Product Safety Commission, pp.15 – 19 (March 2012).

³⁴ Article 45 of Safety of Toys Directive 2009/48/EC

³⁵ Article 45 (Formal non-compliance) of Safety of Toys Directive 2009/48/EC

³⁶ Section 15(b) of the Consumer Product Safety Act

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษามาตรการกำกับดูแลความปลอดภัยในของเล่นเด็กตามกฎหมายไทย กฎหมายระหว่างประเทศ และกฎหมายต่างประเทศ ทำให้เห็นว่ามาตรการกำกับดูแลความปลอดภัยของประเทศไทยยังมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของเด็กเป็นอย่างมาก ผู้เขียนเห็นว่าควรยกเลิกประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมฉบับที่ 2280 (พ.ศ. 2540) และกำหนดให้มีกฎหมายว่าด้วยการกำกับดูแลความปลอดภัยในของเล่นเด็กเป็นการเฉพาะ ด้วยเหตุนี้ จึงต้องอาศัยกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ โดยกำหนดหลักการทางกฎหมายในเชิงป้องกันความเสี่ยงภัย และกำหนดมาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลความปลอดภัยในของเล่นเด็กเป็นการเฉพาะ โดยตราเป็นกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยในของเล่นเด็ก มีหลักการสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ นิยามของ “ของเล่นเด็ก” ข้อกำหนดด้านความปลอดภัย มาตรการ กำกับดูแลความปลอดภัยในของเล่นเด็ก และมาตรการแจ้งเตือนข้อมูลความปลอดภัย และกำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจและหน้าที่ตามกฎหมายฉบับนี้ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. นิยามของ “ของเล่นเด็ก”

กำหนดนิยามของของเล่นเด็ก และข้อยกเว้น ดังนี้

ของเล่นเด็ก หมายถึง สินค้าที่ถูกออกแบบมาเพื่อให้เด็กอายุไม่เกิน 14 ปีบริบูรณ์เล่น และสิ่งเหล่านี้ไม่ถือว่าเป็นของเล่นเด็กตามแนวทางของสหรัฐอเมริกา ได้แก่

1.1 เครื่องเล่นในสนามเด็กเล่นเฉพาะสำหรับสาธารณะใช้ร่วมกัน เนื่องจากเครื่องเล่นสนามสำหรับสาธารณะมีลักษณะที่ต้องติดตั้งอย่างถาวร กระบวนการติดตั้งที่ซับซ้อน มีโครงสร้างที่แน่นหนาซึ่งแตกต่างจากของเล่นเด็ก จึงต้องอาศัยมาตรการกำกับดูแลความปลอดภัยเฉพาะ

1.2 ผลิตภัณฑ์สำหรับดูแลเด็ก เนื่องจากสินค้าเหล่านี้มีวัตถุประสงค์หลักของสินค้ามีไว้สำหรับดูแลเด็ก และสิ่งนี้ต้องอยู่ใกล้ชิดกับเด็กตลอดเวลา ผลิตภัณฑ์สำหรับดูแลเด็กจึงต้องใช้ข้อกำหนดความปลอดภัยและมาตรฐานที่แตกต่างกับของเล่นเด็ก

กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาของเล่นเด็กต้องใช้ปัจจัย เพื่อให้เกิดความชัดเจน และสามารถลดปัญหาความไม่ชัดเจนของนิยามของของเล่นเด็ก ดังต่อไปนี้

1. การบรรยายสินค้าของผู้ผลิต พิจารณาจากฉลากที่ปรากฏบนสินค้า เนื่องจากฉลากสินค้าจะระบุอายุของผู้ใช้ วิธีการใช้ และคำแนะนำ เป็นต้น

2. การประชาสัมพันธ์ พิจารณาได้จากการโฆษณาและสถานที่วางจำหน่าย

3. การรับรู้ของบุคคลทั่วไป พิจารณาจากลักษณะ วัตถุประสงค์ในการใช้ และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับของเล่นเด็ก

2. ข้อกำหนดด้านความปลอดภัย

ข้อกำหนดด้านความปลอดภัยประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ 4 ประการ เพื่อให้มีระดับการกำกับดูแลความปลอดภัยที่สูงขึ้น และเพิ่มเติมข้อกำหนดด้านความปลอดภัยเพื่อให้การกำกับดูแล

ความปลอดภัยครอบคลุมถึงความเสี่ยงและอันตรายได้ดียิ่งขึ้นตามแนวทางของสหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และประเทศญี่ปุ่น ดังนี้

2.1 กำหนดห้ามหรือจำกัดปริมาณของโลหะหนัก ได้แก่ อะลูมิเนียม (Aluminum: Al) โคบอลต์ (Cobalt) นิกเกิล (Nickel: Ni) ซีลีเนียม (Selenium: Se)

2.2 กำหนดห้ามสารในกลุ่มพทาเลต (Phthalates) และสารเคมีในกลุ่ม CMR นำมาเป็นส่วนประกอบในของเล่นเด็ก

2.3 กำหนดข้อกำหนดความปลอดภัยทางคุณลักษณะทางเคมีสำหรับของเล่นสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ตามแนวทางของสหภาพยุโรป สหราชอาณาจักร โดยกำหนดให้ของเล่นสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปีต้องไม่มีปริมาณส่วนประกอบของสารเคมี ได้แก่ สาร Formamide สาร 1,2-benzisothiazol-3(2H)-one สาร Bisphenol A และสาร Phenol เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด

2.4 การเพิ่มเติมข้อกำหนดด้านความปลอดภัยด้านไฟฟ้า และข้อกำหนดความปลอดภัยด้านการปล่อยกัมมันตรังสี

3. มาตรการกำกับดูแลความปลอดภัยในของเล่นเด็ก

กำหนดมาตรการกำกับดูแลความปลอดภัยในของเล่นเด็ก โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ มาตรการกำกับดูแลความปลอดภัยก่อนวางจำหน่ายในท้องตลาดและมาตรการกำกับดูแลภายหลังวางจำหน่ายในท้องตลาด เพื่อให้การกำกับดูแลความปลอดภัยมีประสิทธิภาพและสามารถป้องกันความเสี่ยงภัยได้อย่างทันที่ ดังนี้

3.1 มาตรการกำกับดูแลความปลอดภัยในของเล่นเด็กก่อนวางจำหน่ายในท้องตลาด เพื่อให้การกำกับดูแลความปลอดภัยมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ มาตรการกำกับดูแลในขั้นตอนการผลิตในประเทศกับขั้นตอนการนำเข้า ดังนี้

3.1.1 มาตรการกำกับดูแลความปลอดภัยในขั้นตอนการผลิตในประเทศ

กำหนดระยะเวลาของใบอนุญาตให้ผลิตของเล่นเด็กภายในประเทศมีระยะเวลา 5 ปี หากเมื่อครบกำหนดผู้ผลิตมีหน้าที่ต้องขอรับใบอนุญาตให้ผลิตอีกครั้ง และกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจมีหน้าที่ติดตามตรวจสอบของเล่นเด็กภายหลังจากได้รับอนุญาตให้ผลิต รวมถึงต้องส่งรายงานผลการตรวจสอบให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทุกครั้ง เพื่อให้มีการติดตามตรวจสอบอยู่เสมอ และเพื่อยืนยันว่าของเล่นเด็กที่ได้รับอนุญาตให้ผลิตและของเล่นเด็กภายหลังจากได้รับอนุญาตให้ผลิตเป็นไปตามข้อกำหนดด้านความปลอดภัยเช่นเดียวกันตามแนวทางของสหภาพยุโรปและสหราชอาณาจักร

3.1.2 มาตรการกำกับดูแลความปลอดภัยในขั้นตอนการนำเข้า

กำหนดระยะเวลาของใบอนุญาตให้นำเข้าของเล่นเด็กภายในประเทศมีระยะเวลา 5 ปี หากเมื่อครบกำหนดผู้ผลิตมีหน้าที่ต้องขอรับใบอนุญาตให้ผลิตอีกครั้ง และในการนำเข้าแต่ละคราวต้องแสดงผลการตรวจสอบและรับรองความปลอดภัยจากประเทศต้นทางตามแนวทางของประเทศญี่ปุ่น

กรณีพนักงานเจ้าหน้าที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าของเล่นเด็กอาจเกิดความเสี่ยงสูงอันอาจเกิดอันตรายขึ้นได้ พนักงานเจ้าหน้าที่อำนาจกำหนดเงื่อนไขการกำกับดูแลกรณี ของเล่นเด็กที่มีโอกาสเกิดความเสี่ยงภัย

กรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่าของเล่นเด็กมีความเสี่ยงสูงที่จะเกิดอันตรายต่อเด็กได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้นำเข้าต้องแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพจากประเทศต้นทางทุก ๆ ปีก่อนจะนำเข้าของเล่นเด็ก

กรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่าของเล่นเด็กมีโอกาสดังกล่าวเสี่ยงภัยต่อเด็ก ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้นำเข้าต้องแสดงผลการตรวจสอบจากประเทศต้นทางทุก ๆ 3 ปีก่อนจะนำเข้าของเล่นเด็ก

หากมีข้อเท็จจริงที่เปลี่ยนแปลงไป พนักงานเจ้าหน้าที่อาจยกเลิกเงื่อนไข หรือกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมก็ได้

3.2 มาตรการกำกับดูแลความปลอดภัยในของเล่นเด็กภายหลังวางจำหน่ายในท้องตลาด เพื่อให้การกำกับดูแลความปลอดภัยมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเด็น ได้แก่ มาตรการติดตามตรวจสอบมาตรฐานและความปลอดภัยและมาตรการบังคับกรณีของเล่นเด็กไม่เป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ปลอดภัย ดังนี้

3.2.1 มาตรการติดตามตรวจสอบมาตรฐานและความปลอดภัยในของเล่นเด็ก

กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจมีหน้าที่ติดตามตรวจสอบมาตรฐานและความปลอดภัยในของเล่นเด็กอยู่เสมอ โดยผู้ประกอบธุรกิจต้องสุ่มตรวจของเล่นเด็กที่วางจำหน่ายในท้องตลาดและรายงานให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบผลการตรวจสอบในแต่ละครั้ง

กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจต้องจัดทำเอกสารเพื่อรวบรวมข้อมูล ผลการตรวจสอบแต่ละครั้งเป็นเวลา 10 ปี และผู้ประกอบธุรกิจมีหน้าที่ต้องเปิดเผยข้อมูลทุกครั้งเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ร้องขอ

3.2.2 มาตรการบังคับกรณีของเล่นเด็กไม่เป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ปลอดภัย

กำหนดหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจ เมื่อผู้ประกอบธุรกิจพบว่าของเล่นเด็กไม่เป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ปลอดภัย ผู้ประกอบธุรกิจมีหน้าที่ดำเนินการกับของเล่นเด็กที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ปลอดภัยโดยมีต้องรอคำสั่งจากพนักงานเจ้าหน้าที่

ให้เก็บคืนของเล่นเด็กออกจากการวางจำหน่ายในท้องตลาด กรณีของเล่นเด็กยังมิได้ถูกจำหน่ายไปยังผู้บริโภค

ให้เรียกคืนของเล่นเด็ก กรณีของเล่นเด็กได้ถูกจำหน่ายไปยังผู้บริโภคแล้ว และจัดหาของเล่นเด็กชนิดเดียวกันเพื่อทดแทน หากไม่สามารถทำได้ผู้ประกอบธุรกิจต้องชดเชยราคา

โดยผู้ประกอบธุรกิจต้องแจ้งข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับของเล่นเด็ก ความเสี่ยงภัยที่ปรากฏและมาตรการที่ผู้ประกอบธุรกิจได้ดำเนินการไปแล้วต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ทราบทันที

กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดทำคู่มือการเรียกคืนสินค้าโดยสมัครใจสำหรับผู้ประกอบธุรกิจเพื่อให้ผู้ประกอบธุรกิจที่พบว่าของเล่นเด็กของตนไม่เป็นไปตามมาตรฐานและปรากฏความ

เสี่ยงภัยอันอาจเกิดอันตรายสามารถจัดการกับของเล่นเด็กอย่างมีหลักเกณฑ์กำหนดและจัดการกับของเล่นเด็กได้อย่างทันที่

นอกจากนี้ กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดทำหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการบังคับกรณีของเล่นเด็กที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ปลอดภัยตามสัดส่วนและระดับความรุนแรงโดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถออกคำสั่งได้อย่างรวดเร็ว โดยมีต้องใช้ดุลพินิจในการพิจารณาเป็นรายกรณีไป

4. มาตรการแจ้งเตือนข้อมูลความไม่ปลอดภัย

กำหนดหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจ หน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ และมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นองค์กรกลางเพื่อประสานข้อมูลและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

4.1 กำหนดหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจในการแจ้งเตือนความไม่เป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ปลอดภัยในของเล่นเด็ก ให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่และประชาชนให้ทราบทันที

4.2 กำหนดหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ จัดทำหลักเกณฑ์การแจ้งเตือนความไม่เป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ปลอดภัย โดยมีสาระสำคัญ ได้แก่ ผู้ประกอบธุรกิจต้องแจ้งเตือนความไม่ปลอดภัยทันที การแจ้งเตือนข้อมูลความไม่ปลอดภัยต้องประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับของเล่นเด็ก ความเสี่ยงภัยที่ปรากฏ และมาตรการที่ผู้ประกอบธุรกิจได้ดำเนินการไปแล้ว

จากการที่ผู้เขียนได้ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหามาตรการการกำกับดูแลความปลอดภัยในของเล่นเด็กและได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหา โดยเสนอให้มีกฎหมายเฉพาะในการกำกับดูแลความปลอดภัยในของเล่นเด็ก ซึ่งต้องมีหลักการสำคัญ 4 ประการข้างต้นที่ได้เสนอไปข้างต้นเป็นเพียงมาตรการการกำกับดูแลความปลอดภัยในสาระสำคัญเพียงเท่านั้น เพื่อให้การกำกับดูแลความปลอดภัยมีประสิทธิภาพและสามารถป้องกันและยับยั้งความเป็นอันตรายหรือความเสียหายก่อนที่ความเสียหายจะเกิดขึ้นกับผู้บริโภค

บรรณานุกรม

หนังสือ

นนทวัชร์ นวตระกูลพิสุทธิ. กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : โครงการตำราและเอกสารการสอน, 2560.

อนันต์ จันทโรภากร. กฎหมายว่าด้วยความรับผิดเพื่อความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่ขาดความปลอดภัย พิมพ์ครั้งที่ 19. กรุงเทพมหานคร, 2559.

เอกสารอิเล็กทรอนิกส์

“สหภาพยุโรปเข้มงวดตรวจสอบของเล่นเด็ก.” http://www.tisi.go.th/images/stories/warning/report/ew_eu_toys.pdf, 27 พฤศจิกายน 2559.

“สหภาพยุโรปประกาศร่าง Commission Directive เรื่องจำกัดความเข้มข้นของสารเคมีในของเล่นเด็ก.” http://www.tisi.go.th/images/stories/warning/report/Early_EU231.pdf, 25 พฤศจิกายน 2559.

BOOK

Christopher J.S Hodges, Mark Tyler and Howard Abbott. Product Safety. London : Sweet & Maxwell, 1969.

ARTICLES

Consumer Product Safety Commission. "Requirements for Consumer Registration of Durable Infant or Toddler Products ; Final Rule." Federal Register Vol. 74 (2009).

Ministry of Health, Labour and Welfare (MHLW). " Specifications and Standards and Testing Method for Toys." Labour and Welfare (MHLW) Ministry of Health, (2008).